

Jaarverslag 2016

Stichting De Vrije School
Zeeland,
te Middelburg

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

INHOUDSOPGAVEPagina:**Bestuursverslag:**

Algemeen instellingsbeleid	4
Kengetallen	12
Financieel beleid	16
Continuïteitsparagraaf	19
Verslag toezichthoudend orgaan	23

Jaarrekening:

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	25
Balans per 31 december 2016	31
Staat van baten en lasten 2016	32
Kasstroomoverzicht 2016	33
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	34
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	36
Verbonden partijen	40
Verantwoording subsidies	41
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen	42
Gebeurtenissen na balansdatum	47
Niet uit balans blijvende rechten en verplichtingen	48
Bestemming van het resultaat	49
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	50

Overige gegevens:

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	52
Gegevens over de rechtspersoon	56

Bijlagen:

OCW-bijlage	58
Reserves en voorzieningen per kostenplaats	59
Specificatie additionele aanvragen	61
Staat van baten en lasten 2016 per kostenplaats	62

BESTUURSVERSLAG

ALGEMEEN INSTELLINGSBELEID

Inleiding

In dit jaarverslag wordt aandacht besteed aan de financiële activiteiten van de Stichting De Vrije School Zeeland in het jaar 2016.

Jaarrekening

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2016 van Stichting De Vrije School Zeeland is opgesteld door Dyade Zuid-West Nederland. Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor PricewaterhouseCoopers Accountants.

Kernactiviteiten en Beleid

Onder het bevoegd gezag van Stichting De Vrije School Zeeland, met bevoegd gezag nummer 76585, valt de onderstaande school

Vrije basisschool Zeeland

Brinnummer
06YJ

Doelstelling van de organisatie (missie en visie)

De Vrije School Zeeland wil een kwalitatief goede school zijn met een duidelijk herkenbare identiteit die bij deze tijd past.

Wij willen kinderen een veilig leer-en werkklimaat bieden waarin zij zich uitgedaagd voelen om zoveel mogelijk talenten te ontwikkelen. Centraal staat het waarborgen en optimaliseren van goed onderwijs in een 'open' school waarin wordt bijgedragen aan een brede persoonlijke ontwikkeling van onze leerlingen. De ontplooiing van zijn of haar sociale, kunstzinnige en ambachtelijke vermogens is daarin even belangrijk als de ontwikkeling van zijn of haar intellectuele vermogens.

Juridische structuur

De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een stichting. Stichting De Vrije School Zeeland is op 2 mei 1984 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Middelburg onder dossiernummer 41113136. In 2016 heeft geen wijziging in de juridische structuur of de statutaire doelstellingen plaatsgevonden.

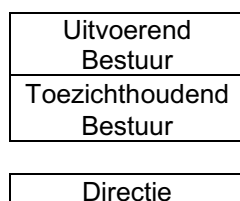
Organisatiestructuur en personele bezetting

De Vrije School Zeeland is een eenpitter die vanuit 1 locatie te Middelburg primair onderwijs aanbiedt. De school kent een functiegebouw met een directie, leerkrachten (waaronder intern begeleider en remedial teacher), onderwijs ondersteunend personeel (OOP) en administratief personeel. De salaris- en financiële administratie is uitbesteed aan administratiekantoor Dyade.

Ultimo 2016 stelde de school 14,92 WTF te werk (excl. vervanging). De personele bezetting zag er als volgt uit:

Functie	WTF	Personen	Man	Vrouw
Directeur	0,80	1	0	1
Leraar LA-functie	9,22	12	4	8
Leraar LB-functie	2,22	3	0	3
OOP	2,18	4	1	3
Adm. medewerker	0,50	1	1	0
Totaal	14,92	21	6	15

De stichting kent een eenvoudige organisatiestructuur:

De Stichting De Vrije School Zeeland heeft in 2011 een functionele scheiding aangebracht binnen het bestuur, namelijk een uitvoerend bestuur en een toezichhoudend bestuur.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur is ultimo 2016 als volgt samengesteld:

Voorzitter	:	Dhr. R.C. van Tricht
Secretaris	:	Mevr. M.Pieters
Penningmeester	:	Dhr. G.B.V. van Liere
Overige bestuursleden	:	Dhr. A. Wöhler Dhr. W.J.A. Ulaen Mevr. K. Park

De secretaris en overige bestuursleden vormen het toezichhoudend bestuur.

Bekostigingsgrondslag

Het aantal leerlingen op 1 oktober vormt de grondslag voor de bekostiging. Eventueel kan door middel van een groeitelling aanvullende bekostiging worden toegekend als het aantal leerlingen van een school volgens daartoe vastgestelde normen (voor het totale bestuur) is toegenomen.

In onderstaand overzicht wordt het aantal leerlingen in 2016 vergeleken met de jaren 2015, 2014 en 2013.

	<u>1-10-2016</u>	<u>groeitelling</u>	<u>1-10-2015</u>	<u>1-10-2014</u>	<u>1-10-2013</u>
Vrije School Zeeland	227	18	215	191	184

In het schooljaar 2015-2016 is groeibekostiging ontvangen voor 18 leerlingen voor de periode 1 maart tot en met 31 juli 2016.

Belangrijkste kenmerken van het gevoerde beleid

De Vrije School Zeeland is gevestigd in Middelburg en biedt lager onderwijs aan kinderen dat is gebaseerd op de antroposofische menskundige visie (zie ook onderwijskundige zaken). Het leerling bestand bestaat voor een substantieel deel uit kinderen woonachtig te Middelburg, een aanzienlijk deel van de kinderen is echter woonachtig in een andere Walcherse, of Bevelandse gemeente.

De Vrije basisschool Zeeland is de enige school die onder de verantwoordelijkheid van het bestuur valt. De van het ministerie ontvangen gelden komen derhalve ten gunste van de school. Binnen de school wordt niet gewerkt met een apart allocatiemodel. De middelen worden daar ingezet waar zij gezien de beleidsvoornemens op dat moment het meest nodig zijn.

In verband met de gestage toename van het aantal leerlingen is besloten te starten met een derde kleutergroep aan het begin van het schooljaar 2016-2017. De groei van het aantal leerlingen heeft ook gevolgen voor de formatie. Die is eind 2016 ca. 1 FTE hoger dan eind 2015.

Door de groei van het aantal leerlingen is het huidige schoolgebouw te klein geworden. Hierover is overleg gevoerd met de gemeente en een verzoek voor uitbreiding van het gebouw is in 2017 ingediend en zal naar verwachting in 2018 uitgevoerd worden. De renovatie van het schoolgebouw zal in 2017 plaatsvinden zodat het gebouw een kwaliteitsimpuls krijgt en weer voldoet aan de hedendaagse eisen.

De voorgestelde ontwikkeling van de school op alle beleidsterreinen is omschreven in het schoolplan 2015-2019. Vanuit het schoolplan wordt jaarlijks een jaarplan opgesteld met doelen voor het nieuwe schooljaar

Onderwijs en kwaliteit

Onderwijskundige en onderwijsprogrammatische zaken.

Het onderwijs wordt gegeven vanuit een eigen methodiek gebaseerd op de antroposofische menskundige visie. Deze visie die de mens als driegeleed wezen beschrijft, is voor onze ontwikkelingspsychologische en pedagogische benadering de inspiratiebron en tevens het belangrijkste referentiekader.

Hierbij gaat de bijzondere aandacht uit naar het evenwichtig aanspreken van cognitieve, creatieve en zingevende vermogens. De leer- en ontwikkelingsgang van kinderen is een dynamisch proces. Daarom is de leerstof in de visie van de school dan ook altijd ontwikkelingsstof. Het leerplan speelt hierop in. Het geeft uitdrukking aan de visie dat onderwijs gericht moet zijn op de ontwikkeling naar de volwassenheid toe. De school geeft onderwijs vanuit het inzicht dat cultuuroverdracht op school, in al zijn aspecten, hierop een voorbereiding is in al zijn vrijheid moet kunnen plaatsvinden. De school wil de kinderen een vreugdevolle tijd bieden, waarin zijn met overgave en enthousiasme kunnen spelen en leren. Het kunnen ontdekken van potentiële kwaliteiten en mogelijkheden, het verbreden van de horizon, speelt in het groot en het klein mee.

Wij vinden het belangrijk om op de school de kinderen sociale vaardigheden bij te brengen Dit gebeurt door aandacht te schenken aan openheid, omgangsvormen, pluriformiteit en communicatie. Onderwijs wordt in onze ogen pas werkzaam wanneer er gebouwd wordt aan de relaties tussen mensen. Door onder andere het vieren van jaarfeesten raken de kinderen vertrouwd met de natuur en cultuur.

Met dit alles wil de school bewerkstellingen dat de leerlingen later als volwassenen op een positieve wijze zullen bijdragen aan de maatschappij.

Ontwikkelingen als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg

De school heeft een systeem van kwaliteitsbeleid. In een handboek voor leerkrachten en medewerkers is het vastgestelde beleid voor een ieder toegankelijk. Volgens een evaluatieschema worden de verschillende beleidsterreinen 4-jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld.

Bij de inrichting van onze kwaliteitszorg is het schoolplan 2015-19 een richtinggevend document bij de kwaliteitsverbetering. Daarnaast gebruiken we het jaarplan om ervoor te zorgen dat de beleidsdoelen bereikt worden. Dit jaarplan wordt aan het eind van elk schooljaar geëvalueerd en de meerjarenplanning uit het schoolplan wordt op basis van deze evaluatie bijgesteld. Beide documenten hangen nauw met elkaar samen en zijn een belangrijk hulpmiddel bij het systematisch doorlopen van de kwaliteitscyclus. In de kwartaalrapportages krijgt het bestuur inzicht in de opbrengsten, stand van zaken met betrekking tot personeel, financiën en de voortgang van het jaarplan

Passend Onderwijs

Op 1 augustus 2014 is de wet op het Passend Onderwijs in werking getreden. Onderdeel van deze wet is de zorgplicht. Deze houdt in dat het de verantwoordelijkheid van de school is om een onderwijsplaats te zoeken voor de bij hen aangemelde leerlingen. Passend onderwijs betekent dat we streven naar onderwijs op maat voor alle leerlingen. Dat zal natuurlijk niet in alle gevallen haalbaar zijn. In dergelijke situaties blijft plaatsing in het speciaal onderwijs mogelijk. Onze school staat open voor het toelaten van kinderen die speciale ontwikkelingsvragen hebben, echter binnen de zorgmogelijkheden die de school heeft. Dit betekent dat een kind binnen een groep op zijn eigen wijze moet kunnen meedoen met de activiteiten, dat de toelating de veiligheid niet mag verstoren en er mag geen verstoring optreden voor het leerproces van de andere kinderen. Voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, kan de school een beroep doen op het Samenwerkingsverband Kind op 1.

Onderwijsprestaties

De leeropbrengsten van de kinderen op onze school, en dus ook die van groep 8, worden in kaart gebracht door de toetsen van het Cito-leerlingvolgsysteem. De gemiddelde scores van de groepen 8 schooljaar 2015 - 2016 op de toetsen van het Cito-leerlingvolgsysteem waren als volgt: 75% HAVO/VWO

Uitstroomgegevens

Aan het eind van het schooljaar 2015-2016 zijn leerlingen van groep uitgestroomd naar het voortgezet onderwijs volgens onderstaande tabel.

Schoolsoort	Aantal leerlingen	Percentage
VWO	7	25%
VWO/HAVO	4	14%
HAVO	5	18%
VMBO t/HAVO	5	18%
VMBO t	3	11%
VMBO/LWOO	4	14%
Totaal	28	100%

Personeel

Leeftijdverdeling:

	Totaal	20/24	25/29	30/34	35/39	40/44	45/49	50/54	55/59	60/64	>= 65
Aantal Personen	21	1	0	1	3	3	3	0	3	7	0
Bezetting (wtf)	14,9195	1	0	0,29	2,072	1,948	2,458	0	1,928	5,224	

Hieruit blijkt dat ca. de helft van het team 55 jaar of ouder is en ca. de helft jonger dan 50 jaar. Een derde van de medewerkers zal in de komende 6 a 7 jaar de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken, voor het eerst in 2018.

Type aanstelling

		Totaal	Fulltime	Parttime
Vast	Aantal Personen	19	3	16
	Bezetting (wtf)	11,8239	3,0000	8,8239
Tijdelijk	Aantal Personen	7	1	6
	Bezetting (wtf)	3,0956	1,0000	2,0956

Uit het overzicht blijkt dat het 20% van de formatie ingevuld is met een tijdelijk dienstverband. In het aantal personen is ook opgenomen de tijdelijke taakuitbreidingen van personeel met een vast dienstverband. Daardoor komt het aantal personen hoger uit dan het aantal dat in dienst is.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is erg hoog. Het verzuim in 2016 bedroeg 15.27% (2015: 9.24%) In de hiernavolgende tabel is het ziekteverzuim in 2016 en 2015 per maand weergegeven en het voortschrijdend percentage. Dit is het gemiddelde van de twaalf voorgaande maanden. Het voortschrijdend verzuim van april 2016 is dus het gemiddelde verzuim in der periode mei 2015 tot en met april 2016.

Ziekteverzuim

Maand	Ziekte percentages	Voortschrijdend ziektepercentage	Ziekte percentages	Voortschrijdend ziektepercentage
	2016	2016	2015	2015
Januari	15,11%	10,16%	4,54%	9,78%
Februari	15,80%	11,01%	5,20%	9,23%
Maart	16,36%	11,81%	7,25%	8,58%
April	15,10%	12,58%	6,08%	7,89%
Mei	13,71%	13,47%	2,93%	6,89%
Juni	18,69%	14,07%	11,80%	6,92%
Juli	15,12%	14,71%	7,28%	6,87%
Augustus	11,90%	14,93%	7,99%	6,99%
September	12,35%	15,07%	9,68%	7,14%
Oktober	14,65%	15,07%	14,56%	7,90%
November	19,89%	15,27%	17,77%	8,75%
December	16,04%	15,36%	15,04%	9,24%

In verband met het hoge ziekteverzuim zijn de kosten van BGZ en Arbo zorg aanmerkelijk hoger (€ 11.000) dan begroot door extra inzet van de arbodienst. Via uitzendbureau Deinco is een leerkracht ingezet waardoor de kosten van uitbesteding derden € 26.000 bedroegen. Eveneens moest er in 2016 een voorziening gevormd worden voor de kosten die nog in 2017 gemaakt worden in verband met de langdurige ziekte. De dotatie bedraagt € 76.000.

Beleid inzake beheersing aanvragen uitkeringen na ontslag

Het beleid van het bestuur is erop gericht dat voorkomen wordt dat personeelsleden worden ontslagen. Indien daarvan wel sprake is, zal het bestuur het betreffende personeelslid op een adequate en financieel verantwoorde manier ondersteunen in het vinden van een andere betrekking. Hierbij kan worden gedacht aan het aanbieden van een loopbaanbegeleidingstraject, waarbij een nieuwe werkkring buiten het onderwijs wordt gevonden.

In 2016 is geen personeelslid ontslagen.

Huisvesting

De school is gehuisvest in een circa 40-jarig oud schoolgebouw. Sinds 2015 is de stichting zelf verantwoordelijk voor het gehele buitenonderhoud. De vergoeding voor materiële instandhouding is met ingang van 2015 daarom verhoogd. Daarnaast is in 2015 aanvullende bekostiging ontvangen van € 17.000 in verband met en de leeftijd van het gebouw. In 2016 is het laatste deel van € 1.000 ontvangen.

Naast de school zelf is in het gebouw ook peuterspeelzaal Madelief in twee eigen lokalen gehuisvest. In verband met de groei van het aantal leerlingen is er ruimtegebrek. Daarom is een aanvraag bij de gemeente ingediend voor uitbreiding van het gebouw.

De huisvestingsplannen voor de komende jaren zijn opgedeeld in twee fasen. In de eerste fase zal het gebouw gerenoveerd en gemoderniseerd worden zodat het voldoet aan de hedendaagse eisen. Deze fase zal in 2017 plaatsvinden en de kosten worden geraamd op ca. € 270.000 die voor rekening van de stichting komen. Hiervoor zal deels een lening aangegaan worden.

De tweede fase staat gepland voor 2018 en dan zal de uitbreiding van het gebouw plaatsvinden. De kosten worden geraamd op ca. € 205.000 en daarvoor is een aanvraag ingediend bij de gemeente.

Toelatingsbeleid en toegankelijkheid

De school staat open voor ouders/verzorgers en leerlingen van alle gezindten. Wel wordt van de ouders/ verzorgers verwacht dat zijn de onderwijskundige uitgangspunten van de school onderschrijven.

De school selecteert niet bij aanmelding van de 4-jarigen. Wel is er een aparte aanmeldingsprocedure voor kinderen met een handicap. Bij tussentijdse aanmeldingen beslist de schoolleider na overleg met de intern begeleider en het team over de aanmelding.

In 2009 is gestart met de buitenschoolse opvang "de Buitenkans". Hiervoor is een onafhankelijke stichting opgezet, die gebruik maakt van de schoollokalen.

Klachten

De school heeft een klachtenprocedure. Klachten van algemene aard worden altijd bij de directie ingediend. Klachten ten aanzien van (seksuele) intimidatie, geweld of machtsmisbruik of klachten betreffende vertrouwelijke zaken die men niet met de groepsleerkrachten of de dagelijkse leiding wil bespreken, kunnen worden ingediend bij de directie, het bevoegd gezag, de vertrouwenspersoon of bij de externe klachtencommissie. De school is aangesloten bij de landelijke klachtencommissie van de Vereniging Bijzondere Scholen.

In 2016 zijn geen klachten ontvangen.

Bestedingen van de middelen uit de prestatieboxregeling

De middelen van de prestatiebox zijn met name ingezet voor de verdere professionalisering van de medewerkers en culturele vorming. Het personeel heeft in het kader van de professionalisering diverse cursussen gevolgd.

Internationalisering en onderzoeksbeleid

De Vrije School Zeeland heeft In 2016 niet aan internationalisering en onderzoeksbeleid meegedaan.

Horizontale verantwoording

In het kader van de horizontale verantwoording hebben zowel het bestuur als de directie een belangrijke rol. Het bestuur voorziet de MR van die informatie die nodig is om de MR haar verantwoordelijkheid te kunnen laten dragen. Tweemaandelijks is er een overleg tussen bestuur en MR. In dit overleg worden lopende zaken besproken en is er de mogelijkheid elkaar te bevragen over zaken die binnen de school leven.

Minstens eenmaal per jaar hebben de leerkrachten een gesprek met ouders over de ontwikkeling van hun kind. De leerkrachten hebben spreekuur op een vast moment. Tweemaal per schooljaar, na een toetsperiode, worden de ouders op school uitgenodigd voor een 10-minuten gesprek om de leervorderingen van hun kind met de leerkracht te bespreken.

De school organiseert thema-avonden over de vakken die specifiek zijn voor de Vrije School. Eenmaal per jaar is er een presentatieochtend.

Tweemaal per maand ontvangen de ouders een actueel weekbericht voor de komende twee weken.

Verbonden partijen

Er is geen sprake van verbonden partijen. In de afgelopen jaren heeft de school mogelijkheden tot fusie en samenwerking met andere scholen geëxploreerd. Fusie is vooralsnog verworpen als optie en op dit moment is er ook geen sprake van concrete structurele samenwerking.

Samenwerking

De school werkt samen met andere Vrije Scholen en neemt deel aan relevante overlegstructuren in Middelburg en de regio. Daarnaast neemt de school deel aan gemeentelijke en regionale samenwerkingsverbanden en overlegstructuren. De school werkt eveneens samen met de peuterspeelzaal Madelief die in hetzelfde gebouw is gehuisvest. Aan de school is de zelfstandige buitenschoolse opvang De Buitenkans verbonden die ook in hetzelfde gebouw is gehuisvest.

Stellige bestuurlijke voornemens

Het bestuur heeft voor 2017 geen stellige voornemens met grote financiële impact anders dan de voornemens zoals zijn opgenomen bij de diverse onderdelen. Er zijn eveneens in 2017 geen bestuursbesluiten genomen die een belangrijke wijziging van het beleid betekenen of die een grote financiële impact hebben.

Governance

Het bestuur maakt gebruik van beschreven procedures opgenomen in het management statuut. Deze zien erop toe dat het financieel beleid op een juiste wijze wordt uitgevoerd en bieden waarborgen tegen fraude. Daarnaast vinden kwartaalbesprekingen plaats van de wijze waarop de realisatie zich verhoudt tot de jaarbegroting. Deze besprekingen in het bestuur vinden plaats aan de hand van de managementrapportages van het administratiekantoor Dyade.

De scheiding tussen bestuur en intern toezicht, zoals die wordt voorgeschreven in de code goed bestuur, heeft de stichting geëffectueerd in 2011. Het bestuur heeft gekozen voor het one-tier of monistische model. In dit model is sprake van een scheiding van de functies bestuur en intern toezicht. De scheiding is functioneel en vindt plaats binnen één orgaan. Het bestuur bestaat uit een (uitvoerend) bestuurder, de penningmeester en vier algemene (toezichthoudende) bestuursleden.

Bezoldiging van haar bestuurder en toezichthouders

De directeur wordt bezoldigd conform de cao primair onderwijs. De bestuursleden ontvangen geen vergoeding.

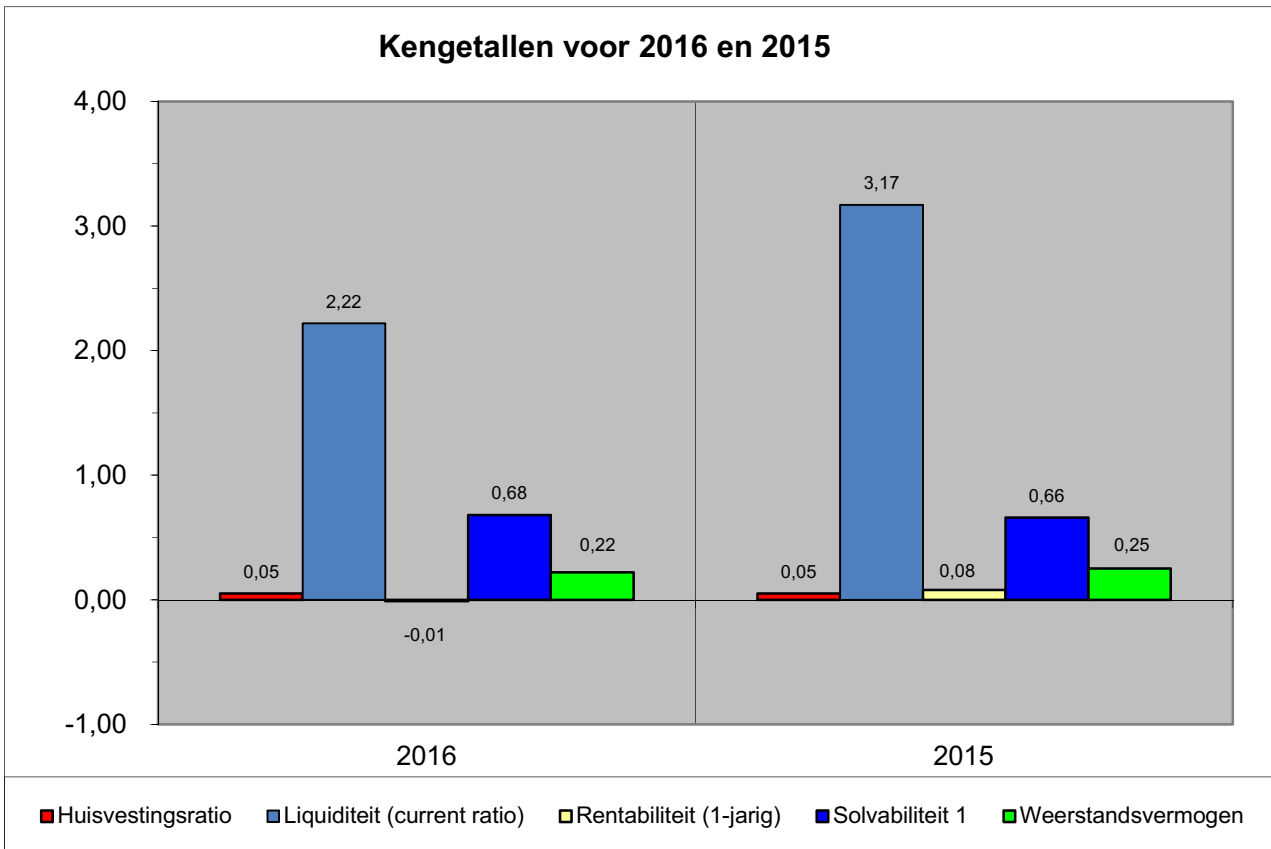
Zaken met een behoorlijke politieke of maatschappelijke impact

Veel basisscholen in onze regio hebben te maken met daling van het aantal leerlingen. Echter krijgen wij de laatste tijd zoveel nieuwe aanmeldingen dat we met groei te maken hebben. Deze groei is structureel. In het schooljaar 2016-2017 is gestart met een derde kleutergroep. In verband met de groei van het aantal leerlingen is het schoolgebouw te klein. In 2017 is een aanvraag bij de gemeente ingediend voor uitbreiding van het gebouw (zie ook huisvesting).

KENGETALLEN

Met betrekking tot de huisvestingsratio, liquiditeit, rentabiliteit, solvabiliteit en het weerstandsvermogen vermelden wij onderstaande kengetallen:

Kengetal	2016	2015	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Huisvestingsratio	0,05	0,05	groter dan 0,10
Liquiditeit (current ratio)	2,22	3,17	kleiner dan 0,75
Rentabiliteit (1-jarig)	-0,01	0,08	kleiner dan -0,10
Solvabiliteit (definitie 2)	0,68	0,66	kleiner dan 0,30
Weerstandsvermogen	0,22	0,25	kleiner dan 0,05

Hierna vindt u omschrijving van de kengetallen inclusief berekening.

Huisvestingsratio

Het kengetal "huisvestingsratio" geeft de verhouding weer tussen de huisvestingslasten en de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Definitie: Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
- Huisvestingslasten	57.246		41.885	
- Afschrijvingen gebouwen en terreinen	1.111		1.111	
Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen		58.357		42.996
- Totale lasten	1.161.775		947.760	
- Financiële lasten	720		664	
Som totale lasten en financiële lasten		1.162.495		948.424
Kengetal:	0,05		0,05	

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van groter dan 0,10.

De huisvestingsratio is voor 2016 lager dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2015 is de huisvestingsratio gelijk gebleven.

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de organisatie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie: De verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen, vorderingen en voorraden) en de kortlopende schulden.

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
- Liquide middelen	266.596		218.815	
- Vorderingen	99.513		73.133	
- Voorraden	-		-	
Vlottende activa		366.109		291.948
Kortlopende schulden		164.844		92.135
Kengetal:	2,22		3,17	

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,75.

De liquiditeitsratio geeft aan dat 2,22 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit kortlopende verplichtingen aan crediteuren, nog te betalen posten en de overlopende passiva.

De Stichting heeft op 31 december 2016 de beschikking over € 266.596 aan liquide middelen en heeft daarnaast € 99.513 openstaan aan nog te ontvangen bedragen.

Deze bedragen zijn binnen één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 164.844.

De liquiditeitspositie is voor 2016 groter ten opzichte van de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking tot 2015 is de liquiditeitspositie gedaald.

In bovenstaande berekening is geen rekening gehouden met de in de voorzieningen opgenomen verplichtingen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten.

Definitie: Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
Resultaat		-8.744		81.231
- Totaal baten	1.153.141		1.028.669	
- Financiële baten	610		986	
Som totaal baten inclusief financiële baten		1.153.751		1.029.655
Kengetal 1-jarig:		-0,01		0,08

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan -0,10.

De rentabiliteit geeft de verhouding aan hoeveel van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat.

De stichting heeft van de totale opbrengsten, te weten € 1.153.751, een resultaat behaald van -€ 8.744. Dit houdt in dat er naast de inzet van elke euro die ontvangen en besteed wordt er € 0,01 wordt ingeteerd op de reserves.

De rentabiliteitspositie is voor 2016 hoger dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2015 is de rentabiliteitspositie gedaald.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie 2: Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
- Eigen vermogen	249.778		258.522	
- Voorzieningen	126.596		53.598	
Som eigen vermogen en voorzieningen		376.374		312.120
Totaal vermogen		555.615		470.495
Kengetal:		0,68		0,66

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,30.

Definitie 2 van de solvabiliteit geeft aan dat 68% van het totale vermogen uit eigen vermogen ofwel reserves en voorzieningen bestaat, hetgeen inhoudt dat slechts 32% van het totale vermogen gefinancierd wordt met vreemd vermogen.

De solvabiliteitspositie is voor 2016 groter ten opzichte van de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking tot 2015 is de solvabiliteitspositie gestegen.

Definitie 1: Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen.

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
Eigen vermogen		249.778		258.522
Totaal vermogen		555.615		470.495
Kengetal:		0,45		0,55

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorzien tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

Definitie: Het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten)

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
Eigen vermogen		249.778		258.522
- Totaal baten	1.153.141		1.028.669	
- Financiële baten	610		986	
Som totaal baten inclusief financiële baten		1.153.751		1.029.655
Kengetal:		0,22		0,25

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,05.

In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.

Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning & control cyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.

Het weerstandsvermogen is voor 2016 groter ten opzichte van de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking tot 2015 is het weerstandsvermogen gedaald.

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor geeft een indicatie hoe rijk een schoolbestuur is; dit om te signaleren of onderwijsorganisaties misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken.

Definitie: De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende gebouwen en terreinen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
- Balans totaal	555.615		470.495	
- Materiële vaste activa gebouwen en terreinen	8.992		10.104	
Verschil balans totaal en materiële vaste activa gebouwen en terreinen		546.623		460.391
- Totaal baten	1.153.141		1.028.669	
- Financiële baten	610		986	
Som totaal baten inclusief financiële baten		1.153.751		1.029.655
Kengetal:		0,47		0,45

FINANCIEEL BELEID

Financiële positie op balansdatum

Onderstaand treft u de balans aan per 31 december 2016 in vergelijking met 31 december 2015. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Activa	31-12-2016	31-12-2015	Passiva	31-12-2016	31-12-2015
Materiële vaste activa	189.506	178.547	Eigen vermogen	249.778	258.522
Vorderingen	99.513	73.133	Voorzieningen	126.596	53.598
Liquide middelen	266.596	218.815	Langlopende schulden	14.397	66.240
			Kortlopende schulden	164.844	92.135
Totaal activa	555.615	470.495	Totaal passiva	555.615	470.495

Toelichting op de activa zijde van de balans:

Materiële vaste activa

De waarde van de materiële vaste activa is gestegen en dit vloeit voort uit het feit dat de investeringen hoger zijn dan de afschrijvingen.

Vorderingen

Door de stijging van het tarief en het aantal leerlingen is de beschikking OCenW Personeel regulier 2016/2017 gestegen ten opzichte van 2015/2016. Hierdoor is de vordering op OcenW per ultimo 2016 hoger. Over de periode augustus tot en met december 2016 is begin 2017 meer vergoeding voor arrangementen ontvangen van SWV PPO Kind op 1, dan over dezelfde periode 2015 in 2016. Tevens is er iets meer vooruitbetaald en zijn de energie afrekeningen dit jaar creditfacturen.

Liquide middelen

Voor de mutatie in liquide middelen verwijzen wij naar het kasstroomoverzicht op bladzijde 33.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is gedaald door de toevoeging van het negatieve resultaat over het boekjaar 2016.

Voorzieningen

Door het vormen van de personele voorziening langdurig zieken per ultimo 2016 en de dotatie aan de jubileum voorziening zijn de personele voorzieningen gestegen. De dotatie aan de voorziening onderhoud is hoger dan de bestedingen waardoor deze voorziening ook gestegen is.

Langlopende schulden

De post langlopende schulden is gedaald door het overboeken van het kortlopende deel naar de kortlopende schulden.

Kortlopende schulden

De geplande opname en vrijval spaarverlof in 2017 is hoger dan vorig jaar, waardoor er meer van het langlopende naar het kortlopende deel is overgeboekt. In 2016 is de subsidie Impuls Muziekonderwijs ontvangen en hiervan is het deel nog te besteden als kortlopende schuld opgenomen. Het saldo van de post crediteuren is hoger omdat er meer facturen eind 2016 zijn verwerkt welke begin 2017 van de bank zijn afgeschreven.

Analyse resultaat

De begroting van 2016 liet een positief resultaat zien van € 35.160. Uiteindelijk resulteert een negatief resultaat boekjaar 2016 van € 8.744: een verschil van € 43.904 met de begroting. Het positief resultaat over het boekjaar 2015 bedroeg € 81.231. In de navolgende paragraaf treft u een vergelijking aan en een specificatie van de belangrijkste verschillen.

Analyse realisatie 2016 versus realisatie 2015 en realisatie 2016 versus begroting 2016

Onderstaand een vergelijking van de staat van baten en lasten op basis van gerealiseerde en begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2016 en gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2015.

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Vershil	Realisatie 2015	Vershil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	1.072.510	999.410	73.100	971.886	100.624
Overige baten	80.631	43.000	37.631	56.783	23.848
Totaal baten	1.153.141	1.042.410	110.731	1.028.669	124.472
Lasten					
Personele lasten	965.128	821.976	143.152	786.217	178.911
Afschrijvingen	25.172	25.924	-752	24.747	425
Huisvestingslasten	57.246	73.400	-16.154	41.885	15.361
Overige instellingslasten	114.229	87.450	26.779	94.911	19.318
Totaal lasten	1.161.775	1.008.750	153.025	947.760	214.015
Saldo baten en lasten	-8.634	33.660	-42.294	80.909	-89.543
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	610	2.000	-1.390	986	-376
Financiële lasten	720	500	220	664	56
Totaal financiële baten en lasten	-110	1.500	-1.610	322	-432
Nettoresultaat	-8.744	35.160	-43.904	81.231	-89.975

Toelichting op de staat van baten en lasten:

Het resultaat is ten opzichte van 2015 gedaald met € 89.975. De belangrijkste oorzaken van deze daling zijn:

Rijksbijdragen OCenW

Door de stijging van het aantal leerlingen en de tariefsverhoging wegens cao-loonsverhoging zijn de reguliere rijksbijdragen € 97.440 hoger. Dit wordt voor een deel te niet gedaan doordat de extra subsidie buitenonderhoud € 16.000 lager is. Het SWV PPO Kind op 1 heeft € 12.500 meer doorbetaald. Dit betreft hoofdzakelijk arrangementsgelden.

Overige baten

Dit jaar is er € 17.100 meer aan ouderbijdrage ontvangen. De huuropbrengsten zijn € 3.200 hoger en de bazar/schoolwinkel heeft ook € 1.300 meer opgebracht.

Personele lasten

De stijging in brutolonen en salarissen is vanwege de cao-loonsverhoging € 23.700. In 2016 is er € 70.400 meer gerealiseerd voor vervanging. Hier staat wel voor totaal € 59.700 uitkeringen van het VVF, PF en RF tegenover. De sociale lasten en pensioenpremies zijn door de hiervoor genoemde stijgingen ook met totaal € 26.200 gestegen. Verder is er per ultimo 2016 de noodzaak om een personele voorziening voor langdurig zieken te vormen. Hieraan is € 75.800 gedoteerd. Wegens zieke medewerkers is er ook voor € 12.000 meer BGZ/Arbozorg inzet geweest. Via uitzendbureau Deinco is een leerkracht ingezet. Mede hierdoor zijn de kosten uitbesteding derden € 18.000 hoger.

Huisvestingslasten

Door de kosten ad € 11.900 voor het plaatsen van het noodlokaal en de € 36.400 hogere dotatie aan de voorziening voor groot onderhoud zijn de huisvestingslasten hoger.

Overige instellingslasten

Vanaf 2016 is MTK Administraties ingehuurd voor het verzorgen van de ouderbijdrage-administratie. In 2016 waren de kosten hiervoor € 3.500. Van PWC is voor de controle van de jaarrekening 2015 een meerwerkrekening van € 1.270 ontvangen. Dit jaar is het ook nodig geweest om meer verbruiksmateriaal/-leermiddelen aan te schaffen voor totaal € 5.000. Voor de arrangementsleerlingen is voor € 8.300 meer begeleiding ingezet.

Nettoresultaat

Het gerealiseerde resultaat 2016 wijkt af van het begrote resultaat over 2016. De belangrijkste oorzaken van deze afwijking zijn:

Bij de Rijksbijdragen is de tariefsverhoging en de groei totaal € 38.000 hoger dan is voorzien. Mede door hogere arrangementsgelden is er € 26.300 meer ontvangen van het SWV PPO Kindop1. Van de ouders is dit jaar € 24.000 meer aan bijdrage ontvangen. Ook huuropbrengst en overige baten overstijgen de begroting met € 13.500. Echter dit gunstige saldo van de baten wordt totaal teniet gedaan door de overschrijding op de lasten. Met name op personele lasten met € 143.100. Dit heeft te maken met het feit dat er meer vervanging nodig is geweest. De dotaties aan de personele voorzieningen zijn niet begroot. Er is meer inzet van BGZ/Arbo dienst wegens zieken nodig geweest en er is meer uitbesteed aan derden. Het plaatsen van het noodlokaal en met de huurkosten hiervan, totaal € 15.900, is niet voorzien in de begroting. De inzet van MLK Administraties en het meerwerk PWC is niet begroot. Er is meer verbruiksmateriaal/-leermiddelen aangeschaft en extra begeleiding ingekocht voor de arrangementsleerlingen. Deze items veroorzaken hoofdzakelijk de overschrijding van € 26.700 op de overige instellingslasten.

Investerings en financieringsbeleid

Vanwege de gunstige liquiditeit worden de investeringen uit eigen middelen voldaan.

Treasuryverslag

De stichting hanteert een eigen treasurystatuut, vastgesteld 9 april 2014. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders instellingen voor onderwijs hun financierings- en beleggingsbeleid dienen in te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

De stichting heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd, conform de Regeling Beleggen en Belenen OC&W 2010. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen/maand- en kwartaaldeposito. De tegoeden op deze rekening zijn direct opeisbaar.

Alle rekeningen-courant rekeningen zijn ondergebracht bij de ING bank.

Continuïteitsparagraaf

Hierna wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor de stichting. Hiermee willen we een beeld geven van de continuïteit van de vereniging.

Er is sprake van majeure investeringen, zodat de cijfers voor komende 5 jaar zijn opgenomen. De meerjarenbegroting vertoont elk jaar een overschot.

Kengetallen

	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal leerlingen 1 oktober	215	227	219	219	225	225	235	235
Personele bezetting in fte per 31 december								
Bestuur / management	0,71	0,80	0,71	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
Personeel primair proces	11,13	11,44	12,00	11,44	12,00	12,00	13,00	13,00
Ondersteunend personeel	2,10	2,68	0,50	2,68	2,68	2,68	2,68	2,68
Totaal personele bezetting	13,94	14,92	13,21	14,92	15,48	15,48	16,48	16,48

Toelichting op de kengetallen

Het aantal leerlingen zal licht stijgen. Voorzichtigheidshalve is voor de meerjarenbegroting in de eerste jaren van een iets lager aantal leerlingen uitgegaan.

De formatieve inzet zal in 2017 gelijk zijn aan de gerealiseerde formatieve inzet in 2016. Gezien het leerlingenaantal is er geen aanleiding de formatieve inzet aan te passen. Voor 2018 wordt een stijging van het leerlingenaantal verwacht. De formatieve inzet bij de leerkrachten zal dan toenemen zodat een groep een deel van de tijd kan worden gesplitst. In 2020 wordt wederom een stijging van het leerlingenaantal verwacht. De formatieve inzet zal dan met 1 fte toenemen. Het aantal groepen zal met 1 worden uitgebreid.

Balans

Activa	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Gebouwen	10.104	8.992	187.881	186.770	185.659	184.548	183.437
Materiële vaste activa	168.443	180.514	162.119	143.230	124.341	115.452	106.563
Totaal vaste activa	178.547	189.506	350.000	330.000	310.000	300.000	290.000
Vorderingen	73.133	91.735	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
Liquide middelen	218.815	266.596	188.322	269.807	329.928	417.587	495.032
Totaal vlottende activa	291.948	358.331	268.322	349.807	409.928	497.587	575.032
Totaal activa	470.495	547.837	618.322	679.807	719.928	797.587	865.032

Passiva	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Algemene reserve	253.221	157.856	203.719	262.904	303.725	376.584	451.729
Bestemmingsreserve (publiek)	5.301	4.601	3.901	3.201	2.501	1.801	1.101
Bestemmingsreserve (privaat)		43.702	43.702	43.702	43.702	43.702	43.702
Totaal eigen vermogen	258.522	206.159	251.322	309.807	349.928	422.087	496.532
Voorzieningen	53.598	162.437	87.000	99.000	108.000	122.500	124.500
Langlopende schulden	66.240	14.397	180.000	171.000	162.000	153.000	144.000
Kortlopende schulden	92.135	164.844	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal passiva	470.495	547.837	618.322	679.807	719.928	797.587	865.032

Toelichting op de balans

Voor de komende vijf jaar zal naar verwachting € 226.000 geïnvesteerd worden in materiële vaste activa (incl. deel activering verbouwing) en bedragen de afschrijvingslasten € 126.000. Hierdoor neemt de omvang van de materiële vaste activa toe. In de meerjarenbegroting is nog onvoldoende rekening gehouden met de extra afschrijvingslasten. De investeringen betreffen een deel van de verbouwing en reguliere investeringen in meubilair, ICT-middelen en leermiddelen. Er is geen sprake van projectinvesteringen.

De vorderingen zijn op een lager niveau dan 2016 gehouden, omdat de overlopende activa eind 2016 redelijk hoog waren. De liquide middelen, die als sluitpost zijn berekend, nemen eerst af door de investeringen en de mutaties in de voorzieningen. Daarna nemen ze toe door de positieve resultaten en de mutaties in de voorzieningen.

Het eigen vermogen neemt toe door de verwachte positieve exploitatieresultaten. De omvang van de voorzieningen zal in 2017 sterk afnemen en daarna toenemen op basis van de verwachte dotaties en onttrekkingen. De totale dotaties zijn naar verwachting € 93.000 zijn in de komende vijf jaar en de onttrekkingen € 130.000 waarvan een groot deel in 2017. Voor de renovatie/verbouwing zal een lening afgesloten worden met een looptijd van 20 jaar. De kortlopende schulden zijn iets hoger dan de stand per eind 2015 begroot. Eind 2016 is deze extra hoog in verband met de kosten voor langdurige zieken. Door dit alles neemt het balanstotaal toe. Het aandeel van het vreemd vermogen zal in 2017 sterk toenemen, waardoor de financieringsstructuur wijzigt. Op 31 december 2016 bedraagt de solvabiliteit 67% (definitie 2). Op 31 december 2017 zal dit nog 55% zijn. Dus nog altijd ruim boven de signaleringsgrens van 30% van de Inspectie. Door de aflossingen op de lening en de toename van zowel het eigen vermogen als de voorzieningen neemt de solvabiliteit na 2017 weer toe naar 72% in 2021.

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten							
Rijksbijdragen OCenW	1.064.732	999.410	1.097.947	1.112.840	1.112.840	1.224.620	1.224.620
Overige overheidsbijdragen	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	80.631	43.000	70.106	82.550	82.550	85.225	85.225
Totaal baten	1.145.363	1.042.410	1.168.053	1.195.390	1.195.390	1.309.845	1.309.845
Lasten							
Personele lasten	965.128	821.976	886.168	920.655	920.655	986.325	986.325
Afschrijvingen	25.172	25.925	23.220	24.250	24.628	26.500	26.500
Huisvestingslasten	93.087	73.400	79.260	75.250	93.086	91.736	89.775
Overige instellingslasten	114.229	87.450	135.358	117.725	117.725	134.275	134.275
Totaal lasten	1.197.616	1.008.751	1.124.006	1.137.880	1.156.094	1.238.836	1.236.875
Saldo baten en lasten	-52.253	33.659	44.047	57.510	39.296	71.009	72.970
Financiële baten	610	2.000	1.500	1.250	1.000	1.250	1.500
Financiële lasten	720	500	384	275	175	100	25
Totaal financiële baten en lasten	-110	1.500	1.116	975	825	1.150	1.475
Nettoresultaat	-52.363	35.159	45.163	58.485	40.121	72.159	74.445

Onderstaande toelichting op de meerjarenbegroting is een cijfermatige toelichting. Voor de inhoudelijke achtergronden wordt verwezen naar het algemeen deel van het bestuursverslag.

De meerjarenbegroting 2017-2021 is vastgesteld na goedkeuring van het toezichthoudend bestuur.

Toelichting op de staat van baten en lasten

De meerjarenbegroting laat voor elk jaar positieve resultaten zien. Door de stijging van het aantal leerlingen zullen de rijksvergoedingen toenemen. De overige baten zullen iets toenemen door de stijging van het aantal leerlingen. Er is geen sprake van contractactiviteiten. De omvang van de 3^e geldstroom, zijnde de ouderbijdrage zal de komende jaren toenemen door het hogere leerlingenaantal. De ontvangen ouderbijdragen zullen worden besteed aan die doelen waarvoor de ouderbijdrage wordt geïnd.

De personele lasten nemen toe en zijn gebaseerd op een toename van de formatieve inzet. In 2016 waren de personele lasten extra hoog in verband met het treffen van een voorziening voor een langdurig zieke. De afschrijvingslasten zijn voor de jaren 2017 tot en met 2019 begroot onder het niveau van 2016. Naar verwachting is dit te laag. Zeker doordat geen rekening is gehouden met de extra afschrijvingslasten van de activering van de renovatie/verbouw. De huisvestingslasten stijgen vanaf 2019 in verband met de uitbreiding van het schoolgebouw. De overige instellingslasten stijgen in verband met de toename van het aantal leerlingen.

De financiële baten en lasten zijn nog positief begroot. Gelet op de lage rentestand en het aangaan van een lening zullen de werkelijke financiële baten en lasten echter negatief zijn.

Risicomanagement

Het risicomanagement bestaat uit diverse onderdelen. De verschillende onderdelen worden regelmatig besproken met het (Toezichthoudend) bestuur.

Het interne risicobeheersing- en controlesysteem bestaat voor het financiële deel uit de plannings- en controlinstrumenten. De belangrijkste instrumenten zijn de meerjarenbegroting en het bestuursformatieplan voor wat betreft de planning en de rapportages van het administratiekantoor voor wat betreft de control.

Daarnaast is er sprake van regelmatige evaluatie van de beleidsplannen en de realisatie daarvan. De bezoeken van de onderwijsinspectie spelen hierbij ook een rol.

De basis voor het interne risicobeheersingssysteem is gelegd. Het systeem zal de komende jaren verder uitgewerkt en geprofessionaliseerd worden.

Als belangrijkste risico's worden gezien:

- Het leerlingenaantal
Een daling van het leerlingenaantal heeft gevolgen voor de inkomsten. Er is echter sprake van groei, waardoor dit risico beperkt is. Wel wordt op basis van de verwachte groei de formatie uitgebreid en geïnvesteerd in de renovatie/verbouw en uitbreiding van het schoolgebouw. Daarom blijft het belangrijk de ontwikkeling van de leerlingenaantallen nauwlettend te volgen.
- De invoering van de Wet werk en zekerheid
Door deze wet kan het lastig worden om korttijdelijke vervangingen te realiseren door de verplichtingen die ontstaan nadat iemand een paar keer heeft ingevallen. Inmiddels heeft er een verruiming plaatsgevonden voor wat betreft de piekperiode gedurende de wintermaanden. Voor een deel wordt gebruik gemaakt van inhuur derden. Het ziekteverzuim is erg hoog.
- Het ziekteverzuim
Het ziekteverzuim is erg hoog. Met name het langdurig ziekteverzuim is hoog. Daarom moest er in 2016 ook een voorziening gevormd worden. Naar verwachting zal met het beëindigen van de arbeidsrelatie in 2017 het ziekteverzuim afnemen.
- Renovatie/verbouw en uitbreiding
In 2017 zal de renovatie en verbouw van het gebouw plaatsvinden en in 2018 de uitbreiding. De werkelijke kosten kunnen hoger uitvallen dan begroot. Er is besloten voor het deel dat voor eigen rekening komt een lening af te sluiten. Wanneer de financiering niet loskomt, dan legt een en ander een grote druk op de liquide middelen.
De uitbreiding komt voor rekening van de gemeente. De besluitvorming kan echter vertraagd worden en/of de bijdrage van de gemeente lager uitvallen dan begroot. Dit heeft gevolgen voor het moment van opleveren, de gewenste uitvoering en/of de bijdrage van de stichting.
De bouwcommissie zal een en ander nauwlettend volgen.

Datum: juni 2017

Dhr. R. van Tricht
Voorzitter

Dhr. G.B.V. van Liere
Penningmeester

Verslag toezichthoudend orgaan

In 2011 heeft het bestuur ingestemd met de Code goed bestuur van de PO-raad en de principes die daaraan ten grondslag liggen. Om de scheiding tussen bestuur en toezicht te regelen is gekozen voor het one-tiermodel (functionele scheiding) conform artikel 5 Code goed bestuur.

In artikel 17c van de wet op het primair onderwijs is de inhoud van het intern toezicht weergegeven.

De belangrijkste taken van het intern toezicht zijn:

- a. het goedkeuren van de begroting en het jaarverslag en, indien van toepassing, het strategisch meerjarenplan van de school;
- b. het toezien op de naleving door het bestuur van wettelijke verplichtingen, de code voor goed bestuur, bedoeld in artikel 171, eerste lid, onderdeel a, en de afwijkingen van die code;
- c. het toezien op de rechtmatige verwerving en de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen van de school verkregen op grond van deze wet;
- d. het aanwijzen van een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek die verslag uitbrengt aan de toezichthouder of het toezichthoudend orgaan, en
- e. het jaarlijks afleggen van verantwoording over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld onder a tot en met d, in het jaarverslag.

Het bestuur heeft in 2016 de taken en bevoegdheden uitgevoerd zoals opgenomen in de statuten. Naast het houden van algemeen toezicht betrof dit specifiek:

- Goedkeuren jaarverslag 2015
- Goedkeuren begroting 2017 en meerjarenbegroting 2018-2021
- Vaststellen vakantierooster
- Goedkeuren start 3^e kleutergroep met ingang van start schooljaar 2016-2017
- Goedkeuren bestuursbeleidsplan
- Goedkeuren huishoudelijk reglement
- Goedkeuren ouderbijdrage-tabel
- Onderzoek naar huisvestingssituatie en financiering
- Garantstelling voor verbouw
- Goedkeuren uitbreiding formatie
- Goedkeuring garantstelling BSO
- Inspectie uitnodigen

Datum: juni 2017

Toezichthouders

Mw. M. Pieters

Mw. K. Park

Dhr. W.J.A. Ulaen

Dhr. Wöhler

JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen en aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven. Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie		afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
Gebouwen	Permanent	480	2,5	n.v.t.
	Semi-permanent	240	5	n.v.t.
	Noodlokalen	120	10	n.v.t.
Installaties	Verwarming	180	6,67	n.v.t.
	Alarm	120	10	n.v.t.
	Liften	180	6,67	n.v.t.
Kantoormeubilair/ inventaris	Bureau's	240	5	500
	Stoelen	120	10	500
	Kasten	240	5	500
Huishoud.apparatuur	Schoonmaakapp.	60	20	500
Schoolmeubilair/ inventaris	Docentensets	240	5	500
	Leerlingensets	180	6,67	500
	Schoolborden	240	5	500
	Garderobe	240	5	500
Onderwijskundige Apparatuur/machines	Kopieerapparatuur	60	20	500
	Audio/video installatie	60	20	500
	Beamer	60	20	500
	Projectiemiddelen	60	20	500
ICT	Servers	48	25	500
	Netwerk	120	10	500
ICT	Computers	36	33,33	500
	Printers	48	25	500
	Telefooncentrale	120	10	500
Leermiddelen	Methode A, B, C etc	96	12,5	n.v.t.
	Spel- en sportmateriaal	96	12,5	n.v.t.

Gebouwen

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is sprake in het geval van eigen investeringen of van doordecentralisatie van de huisvesting. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Op terreininventaris wel.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserves en bestemmingsreserves. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Omschrijving	Doel	Beperkingen	EUR
- Reserve nulmeting	Afschrijvingslasten	Afschrijvingslasten nulmeting	4.601
- Algemene reserve privaat	Waardering ingebrachte private middelen	Alleen bestemmingen aangegeven door het bestuur na toestemming MR/OR	43.702

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voor het contant maken van de waarde van de voorziening wordt gerekend met een rekenrente welke voor eind 2016 wordt bepaald. De berekening is als volgt:

Rekenrente = Wettelijke rente (bron: DNB) +/- Inflatie (bron: CBS).

Voor 2016 wordt er gerekend met een rekenrente van 1,40%. Waarbij de waarde voor de wettelijke rente vastgesteld is op 2,00% en de uitgangswaarde voor de inflatie 0,60% is.

Pensioenvoorziening

Nederlandse pensioenregelingen:

De instelling is volgens de CAO PO aangesloten bij het ABP Pensioenfonds. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2016 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2016 96,6%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde van de voor de afwikkeling van de voorziening naar verwachting noodzakelijke uitgaven.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen Staat van Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de bestemde reserves die door het bestuur zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De Stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt als verplichtingenbenadering.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.

De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Kredietrisico

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

BALANS PER 31 DECEMBER 2016

En vergelijkende cijfers 2015. - na verwerking resultaatbestemming -

		<u>31-12-2016</u>		<u>31-12-2015</u>	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.1	Vaste activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	189.506		178.547	
	<i>Totaal vaste activa</i>	<u>189.506</u>	189.506	<u>178.547</u>	178.547
1.2	Vlottende activa				
1.2.2	Vorderingen	99.513		73.133	
1.2.4	Liquide middelen	266.596		218.815	
	<i>Totaal vlottende activa</i>	<u>366.109</u>	366.109	<u>291.948</u>	291.948
	TOTAAL ACTIVA		<u>555.615</u>		<u>470.495</u>
2	PASSIVA				
2.1	Eigen vermogen	249.778		258.522	
2.2	Voorzieningen	126.596		53.598	
2.3	Langlopende schulden	14.397		66.240	
2.4	Kortlopende schulden	164.844		92.135	
	TOTAAL PASSIVA		<u>555.615</u>		<u>470.495</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2016
 En vergelijkende cijfers 2015

	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
3 Baten						
3.1 Rijksbijdragen OCW	1.072.510		999.410		971.886	
3.5 Overige baten	<u>80.631</u>		<u>43.000</u>		<u>56.783</u>	
Totaal baten		1.153.141		1.042.410		1.028.669
4 Lasten						
4.1 Personeelslasten	965.128		821.976		786.217	
4.2 Afschrijvingen	25.172		25.924		24.747	
4.3 Huisvestingslasten	57.246		73.400		41.885	
4.4 Overige lasten	<u>114.229</u>		<u>87.450</u>		<u>94.911</u>	
Totaal lasten		1.161.775		1.008.750		947.760
Saldo baten en lasten *		<u>-8.634</u>		<u>33.660</u>		<u>80.909</u>
6.1 Financiële baten	610		2.000		986	
6.2 Financiële lasten	<u>720</u>		<u>500</u>		<u>664</u>	
Saldo financiële baten en lasten *		-110		1.500		322
Nettoresultaat *		<u><u>-8.744</u></u>		<u><u>35.160</u></u>		<u><u>81.231</u></u>

*(- is negatief)

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1 Activa

1.1 Vaste Activa

1.1.2	Materiële vaste activa	Aanschaf-	Afschrij-	Boek-	Investe-	Boekwaarde	Afschrij-	Aanschaf-	Afschrij-	Boek-
		prijs	vingen	waarde	ringen	desinves-	vingen	prijs	vingen	waarde
		1-1-2016	1-1-2016	1-1-2016	2016	2016	2016	31-12-2016	31-12-2016	31-12-2016
		€	€	€	€	€	€	€	€	€
1.1.2.1	Gebouwen	45.155	36.051	9.104	-	-	997	45.155	37.048	8.107
1.1.2.2	Terreinen	1.714	714	1.000	-	-	114	1.713	828	885
1.1.2.3	Inventaris en apparatuur	352.250	210.053	142.197	28.402	-	17.965	380.652	228.017	152.635
1.1.2.4	Overige materiële vaste activa	61.590	35.344	26.246	7.728	-	6.096	69.319	41.440	27.879
	Totaal Materiële vaste activa	460.709	282.162	178.547	36.130	-	25.172	496.839	307.333	189.506

1.2 Vlottende activa

1.2.2 Vorderingen

1.2.2	Vorderingen	31-12-2016		31-12-2015	
		€	€	€	€
1.2.2.2	OCW	62.403		47.380	
1.2.2.3	Gemeenten en GR's	3.461		-	
1.2.2.10	Overige vorderingen	7.972		10.063	
	<i>Subtotaal vorderingen</i>		73.836		57.443
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	2.886		1.609	
1.2.2.14	Te ontvangen interest	610		986	
1.2.2.15	Overige overlopende activa	22.181		13.095	
	<i>Overlopende activa</i>		25.677		15.690
	Totaal Vorderingen		99.513		73.133

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar .

1.2.4 Liquide middelen

1.2.4	Liquide middelen	31-12-2016		31-12-2015	
		€	€	€	€
1.2.4.1	Kasmiddelen	34		66	
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	266.562		218.749	
	Totaal liquide middelen		266.596		218.815

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen	Stand per 01-01-2016	Resultaat 2016	Overige mutaties	Stand per 31-12-2016
	€	€	€	€
2.1.1.1 Algemene reserve	253.221	-51.746	-	201.475
2.1.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)	5.301	-700	-	4.601
2.1.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)	-	43.702	-	43.702
Totaal Eigen vermogen	258.522	-8.744	-	249.778

2.2 Voorzieningen	Stand per 01-01-2016	Dotatie 2016	Onttrekking 2016	Vrijval 2016	Mutatie	Stand per 31-12-2016	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1 Personele voorzieningen	19.302	80.188	-	-	-	99.490	77.976	4.936	16.578
2.2.3 Voorzieningen voor groot onderhoud	34.296	3.059	10.249	-	-	27.106	16.200	10.906	-
Totaal Voorzieningen	53.598	83.247	10.249	-	-	126.596	94.176	15.842	16.578

2.2.1 Personele voorzieningen	Stand per 01-01-2016	Dotatie 2016	Onttrekking 2016	Vrijval 2016	Mutatie	Stand per 31-12-2016	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1.4 Jubileum-voorziening	19.302	4.334	-	-	-	23.636	2.122	4.936	16.578
2.2.1.7 Overige personele voorzieningen	-	75.854	-	-	-	75.854	75.854	-	-
Totaal personele voorzieningen	19.302	80.188	-	-	-	99.490	77.976	4.936	16.578

2.3 Langlopende schulden	Stand per 01-01-2016	Aangege- lene in 2016	Aflossing in 2016	Stand per 31-12-2016	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€
2.3.7.5 Spaarverlof (langlopend)	66.240	-	51.843	14.397	14.397	-
Totaal overige langlopende schulden	66.240	-	51.843	14.397	14.397	-

Spaarverlof (langlopend)

Aflossing in 2016 betreft de geplande opname in 2017 en de vrijval in 2017, totaal € 44.717, welke overgeboekt is naar de kortlopende schulden. Daarnaast zijn er in 2016 meer uren opgenomen dan gepland. De extra vrijval hierdoor is € 7.126.

2.4 Kortlopende schulden	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
2.4.8 Crediteuren	21.648		7.846	
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen	48.977		41.818	
2.4.10 Schulden terzake van pensioenen	23		9.060	
2.4.12 Overige kortlopende schulden	202		627	
<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		70.850		59.351
2.4.17 Vakantiegeld	28.949		26.644	
2.4.18 Te betalen interest	178		179	
2.4.19 Overige overlopende passiva	64.867		5.961	
<i>Overlopende passiva</i>		93.994		32.784
Totaal Kortlopende schulden		164.844		92.135

Overige overlopende passiva

Hierin is het kortlopende deel van het spaarverlof, groot € 44.717, opgenomen. Voor schooljaar 2016/2017 tot en met 2018/2019 is van het Fonds voor cultuur participatie in 2016 de subsidie Impuls Muziekonderwijs ontvangen. Het nog te besteden saldo hiervan (€ 17.222) is hier opgenomen.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

3.1	Rijksbijdragen	2016		Begroot 2016		2015	
		€	€	€	€	€	€
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	999.026		953.158		893.810	
	Totaal Rijksbijdrage OCW		999.026		953.158		893.810
3.1.2.1.3	Niet-geoormerkte subsidies OCW	21.656		20.732		38.785	
	Totaal overige subsidies OCW		21.656		20.732		38.785
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		51.828		25.520		39.291
	Totaal Rijksbijdragen		1.072.510		999.410		971.886
3.5	Overige baten						
		€	€	€	€	€	€
3.5.1	Verhuur	12.731		5.000		9.491	
3.5.5	Ouderbijdragen	59.097		35.000		41.960	
3.5.6.2	Overige	8.803		3.000		5.332	
	Totaal overige baten		80.631		43.000		56.783
	Totaal baten		1.153.141		1.042.410		1.028.669

4 Lasten

	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
4.1 Personeelslasten						
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	688.916		841.144		586.948	
4.1.1.2.1 Sociale lasten	108.674		-		89.575	
4.1.1.2.2 Premies Participatiefonds	22.079		-		24.060	
4.1.1.2.3 Premies Vervangingsfonds	32.475		-		28.175	
4.1.1.3 Pensioenpremies	80.960		-		73.762	
Totaal lonen en salarissen		933.104		841.144		802.520
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	80.188		-		3.493	
4.1.2.3 Overig	58.257		14.000		26.813	
Totaal overige personele lasten		138.445		14.000		30.306
4.1.3.2 Uitkeringen van het Vervangingsfonds	99.383		33.168		46.145	
4.1.3.3 Overige uitkeringen	5.828		-		464	
Af: Uitkeringen		106.421		33.168		46.609
Totaal personele lasten		965.128		821.976		786.217

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2016 waren gemiddeld 15 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2015: 14). Hiervan zijn er 0 werkzaam in het buitenland in 2016 (2015: 0).

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 21 in 2016 (2015: 22). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	2016	2015
Bestuur / Management	1	1
Personeel primair proces	15	16
Ondersteunend personeel	5	5
Totaal gemiddeld aantal werknemers	<u>21</u>	<u>22</u>

	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
4.2 Afschrijvingen						
4.2.2.1 Gebouwen en terreinen	1.111		2.504		1.111	
4.2.2.2 Inventaris en apparatuur	17.965		18.920		17.790	
4.2.2.3 Leermiddelen en Overige materiële vaste activa	6.096		4.500		5.846	
Totaal afschrijvingen		25.172		25.924		24.747

	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
4.3 Huisvestingslasten						
4.3.1 Huur	4.009		-		-	
4.3.3 Klein onderhoud en exploitatie	20.759		8.000		10.205	
4.3.4 Energie en water	12.654		12.000		12.756	
4.3.5 Schoonmaakkosten	10.831		11.000		12.263	
4.3.6 Heffingen	3.396		2.500		2.776	
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorziening	3.059		38.900		2.417	
4.3.8.1 Tuinonderhoud	2.538		1.000		1.468	
Totaal huisvestingslasten		57.246		73.400		41.885

4.4	Overige lasten	2016		Begroot 2016		2015	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1	Administratie en beheer	25.944		18.200		19.793	
4.4.1.2	Reis- en verblijfkosten	-		1.000		202	
4.4.1.3	Telefoon- en portokosten	2.624		3.000		2.572	
4.4.1.4	Kantoorartikelen	1.533		1.000		803	
	Totaal administratie- en beheerslasten		30.101		23.200		23.370
4.4.2.1	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	35.521		30.600		30.505	
4.4.2.2	Bibliotheek/mediatheek	376		500		282	
	Totaal inventaris, apparatuur en leermiddelen		35.897		31.100		30.787
4.4.4.2	Representatiekosten	2.451		500		683	
4.4.4.3	Huishoudelijke kosten	3		-		63	
4.4.4.5	Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten	3.605		5.500		6.250	
4.4.4.7	Contributies	5.715		5.000		4.827	
4.4.4.8	Abonnementen	72		-		-	
4.4.4.9	Medezeggenschapsraad	193		250		168	
4.4.4.10	Verzekeringen	1.972		2.000		1.827	
4.4.4.11	Overige	23.271		10.000		18.539	
4.4.4.12	Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids	8.714		7.200		6.400	
4.4.4.13	Toetsen en testen	1.800		2.000		1.447	
4.4.4.14	Culturele vorming	435		700		550	
	Totaal overige		48.231		33.150		40.754
	Totaal overige lasten		114.229		87.450		94.911

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria (reeds onderdeel van 4.4.1.1) ten laste van het resultaat gebracht:

	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1	Controle van de jaarrekening	4.840		3.500		3.364
4.4.1.1.2	Andere controlewerkzaamheden	-		-		-
4.4.1.1.3	Fiscale advisering	-		-		-
4.4.1.1.4	Andere niet-controlediensten	-		-		-
			4.840		3.500	
						3.364

Alle hierboven opgesomde werkzaamheden zijn verricht door hetzelfde accountantskantoor in het huidige en/of vorig boekjaar.

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisatie PricewaterhouseCoopers N.V. zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

De post 2016 betreft € 3.569,50 voor de controle 2016 en een meerwerkfactuur van € 1.270,50 voor de controle op 2015.

Bovenstaande accountantshonoraria zijn verwerkt op basis van het facturenstelsel.

6 Financiële baten en lasten**6.1 Financiële baten**

	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
6.1.1 Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		610		2.000		986
Totaal financiële baten		<u>610</u>		<u>2.000</u>		<u>986</u>
6.2.1 Rentelasten en soortgelijke lasten		720		500		664
Totaal financiële lasten		<u>720</u>		<u>500</u>		<u>664</u>

VERBONDEN PARTIJEN

De verbonden partijen die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm 2016	Statutaire zetel	Code activiteiten
SWV Passend Primair Onderwijs Walcheren	Vereniging	Vlissingen	4

VERANTWOORDING SUBSIDIES

Niet van toepassing, er zijn geen subsidies die toegelicht dienen te worden.

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Indeling en bezoldigingsklasse

Vastgesteld door het toezichthoudens orgaan d.d. 19 mei 2017.

De indeling van de rechtspersonen of instellingen over de bezoldigingsklassen gebeurt op basis van drie generieke instellingscriteria te weten:

- (a) de gemiddelde totale baten per kalenderjaar
- (b) het gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten, en
- (c) het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren.

Deze instellingscriteria bieden een weergave van de zwaarte van de functie van de topfunctionaris gebaseerd op functiewaarderingsverhoudingen. Gezamenlijk geven de criteria een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie.

Voor ieder criterium wordt een schaal gehanteerd. Uit de score op die schaal volgt een aantal complexiteitspunten. Het totaal van deze complexiteitspunten bepaalt in welke bezoldigingsklasse de rechtspersoon of instelling valt en welk bezoldigingsmaximum daarmee van toepassing is op de topfunctionaris(sen). Voor de bepaling van de complexiteitspunten verwijzen wij naar de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

Complexiteitspunten

	2016
Gemiddelde totale baten	2
Gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	1
Totaal aantal complexiteitspunten	4
Bezoldigingsklasse	A
Bezoldigingsmaximum	€ 106.000

Afwijkende bezoldiging

Er is geen afwijkende bezoldiging van toepassing voor het verslagjaar 2016.

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR**Leidinggevend topfunctionaris met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling en gewezen topfunctionaris**

De volgende leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling en gewezen topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Dienstbetrekking in 2016			
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja
Aanhef	De heer	De heer	De heer
Voorletters	R.C.	G.B.V.	J.D.
Tussenvoegsel	van	van	
Achternaam	Tricht*	Liere	Verhoeyen
Functie(s)	Voorzitter	Penningmeester	Penningmeester
Aanvang functie in verslagjaar	01-01	01-01	
Afloop functie in verslagjaar	31-12	31-12	
Taakomvang (fte)	0,10	0,10	
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee	

Bezoldiging 2016

Beloning	-	-	
Belastbare onkostenvergoeding	-	-	
Beloning betaalbaar op termijn	-	-	
Subtotaal bezoldiging	-	-	
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	-	-	
Totale bezoldiging	-	-	
Afwijkend WNT-maximum			
Individueel WNT-maximum	10.600	10.600	
Motivering overschrijding bezoldigings-norm			
Toelichting overschrijding bezoldigingsnorm			

Gegevens 2015

Aanvang functie voorgaand verslagjaar	01-03	01-03	01-01
Afloop functie voorgaand verslagjaar	31-12	31-12	01-08
taak omvang voorgaand verslagjaar (fte)	0,10	0,10	0,10
Beloning in voorgaand verslagjaar	-	-	-
Belastbare onkostenvergoeding in voorgaand verslagjaar	-	-	-
Beloning betaalbaar op termijn in voorgaand verslagjaar	-	-	-
Totale bezoldiging in voorgaand verslagjaar	-	-	-

Ontslaguitkering 2016

Uitkering wegens beëindiging dienstverband			
Onverschuldigd betaald bedrag ontslaguitkering			
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband			
Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband, betaald in verslagjaar			
Individueel WNT-maximum ontslaguitkering			
(Voorgaande) functies			
Jaar einde dienstverband			
Motivering overschrijding ontslaguitkeringsnorm			
Toelichting overschrijding ontslaguitkeringsnorm			

* De heer van Tricht is uitvoerend bestuurslid en derhalve vorig jaar ten onrechte als toezichhouder opgenomen. Dit heeft verder geen impact omdat er geen bezoldiging wordt ontvangen.

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Leidinggevend topfunctionaris zonder dienstbetrekking maand 1 - 12 van de functievervulling

Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking maand 1- 12 van de functievervulling.

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR**Toezichthoudend topfunctionaris**

De volgende toezichthoudend topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Dienstbetrekking 2016					
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Aanhef	Mevrouw	Mevrouw	De heer	De heer	Mevrouw
Voorletters	M.	K.	W.J.A.	A	B.L.
Tussenvoegsel					
Achternaam	Pieters	Park	Ulaen	Wöhler	Allewijn
Funcie categorie	Lid	Lid	Lid	Lid	Voorzitter
Aanvang functie in verslagjaar	01-01	01-01	01-01	01-01	
Afloop functie in verslagjaar	31-12	31-12	31-12	31-12	

Bezoldiging 2016					
Beloning	-	-	-	-	-
Belastbare onkostenvergoeding	-	-	-	-	-
Beloning betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-
Subtotaal bezoldiging	-	-	-	-	-
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging	0	0	0	0	0
Afwijkend WNT-maximum					
Individueel WNT-maximum	10.600	10.600	10.600	10.600	
Motivering overschrijding bezoldigingsnorm					
Toelichting overschrijding bezoldigingsnorm					

Gegevens 2015					
Aanvang functie voorgaand verslagjaar	01-03	01-01	01-01	01-01	01-01
Afloop functie voorgaand verslagjaar	31-12	31-12	31-12	31-12	28-02
Beloning in voorgaand verslagjaar	-	-	-	-	-
Belastbare onkostenvergoeding in voorgaand verslagjaar	-	-	-	-	-
Beloning betaalbaar op termijn in voorgaand verslagjaar	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging in voorgaand verslagjaar	0	0	0	0	0

Ontslaguitkering 2016					
Uitkering wegens beëindiging dienstverband					
Onverschuldigd betaald bedrag ontsluitkering					
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband					
Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband, betaald in verslagjaar					
Individueel WNT-maximum ontsluitkering					
(Voorgaande) functies					
Jaar einde dienstverband					
Motivering overschrijding ontsluitkeringsnorm					
Toelichting overschrijding ontsluitkeringsnorm					

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, er zijn geen niet-topfunctionarissen boven de norm.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN**Rechten**

Er zijn geen niet uit balans blijkende rechten die hier moeten worden toegelicht.

Verplichtingen

De volgende niet uit balans blijkende verplichtingen worden hieronder toegelicht.

Vlg Nr.	Omschrijving	Periode van t/m		Loop-	Bedrag per	Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag
				tijd	maand	verslag-jaar	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar	totaal
			Mndn	€	€	€	€	€	€	€
1	Canon (van toepassing bij overvolumen afdr.)	11-5-2014	1-4-2019	58	165	1.986	1.986	3.972	-	5.958
2	BNP Paribas	1-3-2013	1-4-2019	75	560	4.411	6.720	13.440	-	20.160

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT**Statutaire regeling inzake bestemming resultaat**

Er is statutair niets geregeld inzake de bestemming van het resultaat.

Bestemming van het resultaat

		<u>Resultaat 2016</u>		
		€	€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)			-51.746
2.1.2	<u>Bestemmingsreserves (publiek)</u>			
2.1.2.10	Reserve nulmeting	-700		
2.1.2	Totaal bestemmingsreserves publiek	<u>-700</u>	-700	
2.1.3	<u>Bestemmingsreserves (privaat)</u>			
2.1.3.1	Algemene reserve privaat	43.702		
	Totaal bestemmingsreserves privaat	<u>43.702</u>	<u>43.702</u>	
	<u>Totaal bestemmingsreserves</u>			43.002
	Totaal resultaat			<u><u>-8.744</u></u>

ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN TOEZICHTHOUDERS

Middelburg, juni 2017

Stichting De Vrije School Zeeland

Bestuurders

Voorzitter
Dhr. R.C. van Tricht

Penningmeester
Dhr. G.B.V. van Liere

Toezichthouders

Mw. M. Pieters

Mw. K. Park

Dhr. W.J.A. Ulaen

Dhr. A. Wöhler

Stichting De Vrije School Zeeland

Statutaire adres

Willem Arondeusstraat 59, 4333 DD Middelburg

Statutaire vestigingsplaats

Middelburg

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vier pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vier pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vier pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vier pagina's)

GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Naam: Stichting De Vrije School Zeeland

Adres: Willem Arondeusstraat 59, 4333 DD Middelburg

Telefoon: 0118-612102

E-mailadres: info@vsz.nl

Internetsite: www.vsz.nl

Bestuursnummer: 76585

Contactpersoon: G. van Liere
Telefoon: 06-51105425
E-mailadres: guido@vdpm.nl

BRIN-nummers: 06YJ Vrije School Zeeland
Bazar/schoolwinkel

BIJLAGEN

OCW-BIJLAGE

1.2.2.2 Ministerie van OCW

<u>Overlopende post lumpsum</u>	<u>Bekostigings jaar</u>	<u>Beschikking (nummer en datum)</u>	<u>Bedrag beschikking</u> €	<u>Toegerekend t/m jaar 2016</u> €	<u>Ontvangen t/m jaar 2016</u> €	<u>Te vorderen 31-12-2016</u> €
Personeel	2016/2017	763314-02 23-03-2017	731.475	304.781	252.750	52.031
Personeel groei	2015/2016	720145-02 07-04-2017	50.452	50.452	42.674	7.778
Prestatiebox	2016/2017	755576-01 23-03-2017	27.690	11.537	8.944	2.594
Totaal OCW			<u>809.616</u>	<u>366.771</u>	<u>304.367</u>	<u>62.403</u>

RESERVES EN VOORZIENINGEN PER KOSTENPLAATS**2.1 Reserves**

2.1.1.1	Algemene reserve (publiek)	Stand 01-01-2016 €	Mutaties 2016		Stand 31-12-2016 €
			Resultaat	Overige mutaties	
			€	€	
01	Vrije School Zeeland	247.530	-54.435	-	193.095
02	Bazar/schoolwinkel	5.691	2.689	-	8.380
Totaal Algemene reserve		253.221	-51.746	-	201.475

Bestemmingsreserves**2.1.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)**

2.1.1.2.10	Reserve nulmeting	Stand 01-01-2016 €	Mutaties 2016		Stand 31-12-2016 €
			Resultaat	Overige mutaties	
			€	€	
01	Vrije School Zeeland	5.301	-700	-	4.601
Totaal Reserve nulmeting		5.301	-700	-	4.601

2.1.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)

2.1.1.3.1	Algemene reserve privaat	Stand 01-01-2016 €	Mutaties 2016		Stand 31-12-2016 €
			Resultaat	Overige mutaties	
			€	€	
01	Vrije School Zeeland	-	43.702	-	43.702
Totaal Algemene reserve (privaat)		-	43.702	-	43.702

2.2 Voorzieningen**2.2.1 Personeelsvoorzieningen**

2.2.1.4	Jubileumvoorziening	Stand 01-01-2016 €	Mutaties 2016			Stand 31-12-2016 €
			Dotatie	Onttrekking	Vrijval	
			€	€	€	
01	Vrije School Zeeland	19.302	4.334	-	-	23.636
Totaal Jubileumvoorziening		19.302	4.334	-	-	23.636

2.2.1.7	Voorziening Personeel Algemeen	Stand 01-01-2016 €	Mutaties 2016			Stand 31-12-2016 €
			Dotatie	Onttrekking	Vrijval	
			€	€	€	
01	Vrije School Zeeland	-	75.854	-	-	75.854
Totaal Voorziening Personeel Algemeen		-	75.854	-	-	75.854

2.2.3 Voorzieningen groot onderhoud

2.2.3.1.1	Voorziening Gebouwen	Stand 01-01-2016 €	Mutaties 2016			Stand 31-12-2016 €
			Dotatie	Onttrekking	Vrijval	
			€	€	€	
01	Vrije School Zeeland	34.296	3.059	10.249	-	27.106
Totaal Voorziening Gebouwen		34.296	3.059	10.249	-	27.106

SPECIFICATIE ADDITIONELE AANVRAGEN

	Stand 01-01-2016	Mutaties 2016			Stand 31-12-2016
		Vergoeding 2016	Besteding 2016	T.l.v./ T.g.v. exploitatie	
	€	€	€	€	€
01 Vrije School Zeeland					
Huisvestingsinvesteringen	-	-	3.461	-	3.461
Totaal additionele aanvragen	-	-	3.461	-	3.461

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2016 PER KOSTENPLAATS

Kpl 06YJ/Vrije School Zeeland

	<u>2016</u>		<u>2015</u>	
	€	€	€	€
3 Baten				
3.1 Rijksbijdragen OCW		1.072.511		971.886
3.5 Overige baten		<u>75.815</u>		<u>53.276</u>
Totaal baten		1.148.326		1.025.162
4 Lasten				
4.1 Personeelslasten		965.128		786.217
4.2 Afschrijvingen		25.171		24.747
4.3 Huisvestingslasten		57.245		41.886
4.4 Overige lasten		<u>112.104</u>		<u>92.738</u>
Totaal lasten		1.159.648		945.588
Saldo baten en lasten *		<u>-11.322</u>		<u>79.574</u>
6.1 Financiële baten		610		986
6.2 Financiële lasten		<u>720</u>		<u>664</u>
Saldo financiële baten en lasten *		-110		322
Nettoresultaat *		<u><u>-11.432</u></u>		<u><u>79.896</u></u>

*(-/- is negatief)

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2016 PER KOSTENPLAATS

Kpl /Bazar/schoolwinkel

	<u>2016</u>		<u>2015</u>	
	€	€	€	€
3 Baten				
3.5 Overige baten		<u>4.816</u>		<u>3.508</u>
Totaal baten		4.816		3.508
4 Lasten				
4.4 Overige lasten		<u>2.127</u>		<u>2.172</u>
Totaal lasten		2.127		2.172
Saldo baten en lasten		<u>2.689</u>		<u>1.336</u>
Nettoresultaat		<u><u>2.689</u></u>		<u><u>1.336</u></u>